

DELAVEC

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/II.

GLASILO ZDRUŽENE DELAVSKE STROKOVNE ZVEZE JUGOSLAVIJE.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.— Za članstvo izvod po 1.10 Din.

Oglasi po ceniku.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni z štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije so poštne proste.

Filip Uratnik:

O dosedanem delu za enotnost naših strokovnih organizacij.

(K polemikam v »Delavsko-kmetskem listu«.)

V zadnjem polletju smo dovršili v celi državi, zlasti pa v Sloveniji, veliko delo za lepši razvoj strokovnih organizacij. Po polletnem težkem delu se nam je posrečilo premagati z družinimi napori vse ovire in vpostaviti vsaj pri nas na celi črti enotne strokovne organizacije. Sedaj bi po našem mnenju ničesar drugega ne preostajalo, kakor to, da se vržemo v teh strokovnih organizacijah s požrtvovanjem in ljubeznijo na delo. Kajti nič ne združuje bolj, kakor skupni napori za skupne zadeve. Ni se bati, da bi pri tem komu dela zmanjkalo in da bi si kdo z delom za organizacije ne mogel pridobiti v organizacijah tistega mesta in vpliva, ki ga zasluži.

Tako so stvar po večini naši delavski zaupniki tudi razumeli. Novo pristopivši zaupniki sprejemajo v skupnih organizacijah delo in odgovornost, stopajo korak za korakom na vplivna mesta in morajo čutiti, da se z njimi ne postopa kot s člani drugega reda. Pri tem položaju bi smeli s polemikami o zedinjenju mirno končati in iti na stvarno delo, ki mora pokazati, da so pri stvarnem delu razlike, ki so se nam zdele tako važne, brez vsakega praktičnega pomena. Po tem se bomo tudi ravnali.

Nekaj bo seveda vedno ljudi, ki jim je blatenje in cepljenje bolj všeč, kakor pošteno skupno delo. Preko teh prehajamo mirno na dnevni red, zaupajoč v zdrav razum delavskih zaupnikov, ki morajo čutiti, da smo dovršili v zadnjih šestih mesecih koristno delo in mogočno dvignili samozavest potlačene in razkropljene delavstva. Včasih pa je treba vendar odgovoriti, da sovražne polemike ne bodo nepoučenih begale.

V predzadnjem »Delavsko-kmetskem listu« trdi g. Gustinčič, da pomeni strokovno zedinjenje za bivše neodvisno delavstvo v Sloveniji pravo nesrečo, ki so jo zakrivali predvsem sodrugi Štukelj, Sedej in Makuc. Z ozirom na to naj opišemo v naslednjem, na kakih temeljih smo delali z zgoraj omenjenimi sodrugi, ki imajo za strokovno edinstvo v Sloveniji v resnici velike zasluge.

Mi smo imeli pred očmi, ko smo se prvič sestali, težko demoralizacijo delavstva, ki so jo povzročili politični porazi, še bolj pa porazi na strokovnem polju in vedno razpuščanje strokovnih organizacij.

Vsi smo bili edini, da je nujno potrebno, da dvignemo zopet samozavest delavstva, in da ga zopet zberemo, če tudi v borbah, ki si za svojo neposredno nalogo ne stavljajo ravno nebotičnih ciljev, ampak dnevne potrebe delavstva. Ti dnevnji boji pa posledno tudi služijo končnemu cilju. Sodrugi iz neodvisnih vrst so nam pri tem rekli: »Mi ne mislimo, da je prav, če opušča delavstvo izpred oči potrebo po spremembi družabnega reda in če bi se odreklo misli, da si osvoji v revoluciji oblast nad državo.« Mi smo nato odgovorili: Državna oblast se prevzema v vojašnicah. Poverimo s tem g. Gustinčiču! Drugi, ki vidite, da o tem danes ne more biti govora, stojite praktično pred nujnostjo, da se omejite v praktičnem organizacijskem delu na bližnje cilje in govorite o daljnih ciljih, kot o ciljih, ki lahko pridejo, a le tam in takrat, kadar so dane za to objektivne in subjektivne možnosti. Na tem temelju pa stojimo tudi mi.

Ako se boste tako omejili, boste borbena sredstva delavstva za dosego bližnjih ciljev silno pojačali. Če pa se ne boste, boste ta sredstva izgubili, pridobili pa ne boste ničesar. Ostala vam bo le radikalna laž in fraza, a vse to prinaša delavstvu le škodo in tudi stvari revolucionarne taktike ne more koristiti. Tudi revolucionarji morajo izkoristiti vse legalne možnosti v današnjem položaju. Če bi ne bilo zedinjenja z nami in če bi iskali sami zase svojo taktično pot, ali ne bi stali tudi sami za-se pred ali-ali, — ali iz razpusta v razpust, iz ene brezplodne borbe v drugo, ali računati z danimi silami!

Tako smo presojali položaj, ugotovili, da gledamo nanj podobno in da je zato med nami skupno delo in strokovno zedinjenje mogoče, ne da bi se odrekli nezavisni sodrugi svojemu pojmovanju marksizma. Če bi na to ne gledali tako, bi ne šli na delo za skupne strokovne organizacije. In še

nekaj je bilo važno: če bi ne imeli obojestransko prepričanja, da imamo opraviti s poštenimi ljudmi, ki izločajo v skupnih organizacijah vsako medsebojno prevaro, ne bi sedli za skupno mizo.

Odločilno je bilo za nas, ki smo stali na desni, spoznanje, da imamo opraviti s poštenimi ljudmi, ki vedo, da v organizaciji na notranjo fronto ni dovoljeno delati z lažmi, ampak z resnico, delom in argumenti. Mi smo lahko raznih mnenj in nazorov. Te nazore bomo izmenjavali, v akcijah pa se bomo združili na skupno pot in nastopali vedno lojalno, disciplinirano in enotno! Odločno pa si bomo prepovedali, da bi prihajal kdo v našo sredo z edinim namenom, da razkroji in razbije naše organizacije ter sabotira skupno delo.

V tem pa je glavna stvar. So ljudje, ki so ss. Štuklju, Sedeju in Makucu zamerili, ker res gradijo, ker ne pravijo samo, da hočejo graditi, ker naših strokovnih organizacij nimajo namena po vnaprej določenem načrtu razbijati in rušiti, temveč se zavedajo tega: kdor združuje, ta radikalizira že s tem, da dviga samozavest in da vstvarja stike z masami.

V tej zadevi je treba seveda popolne jasnosti. Kdor ima samo destruktivne namene v delavskih organizacijah, ta naj ve, da bo imel računati z odporom vsega delavstva, ki svojih organizacij ne smatra za igračo g. Gustinčiča, ki se po bivanju v Švici in na Dunaju predstavlja slovenskemu delavstvu v pozni — sodnika. Vse, kar kritika s. Štukelju in tovarišem očita, ima svoje najgloblje ozadje v tej točki. Mi vemo, da ti sodrugi niso postali pristaši SSJ, a delamo pa z njimi kot z zavednimi proletarci. Vse ostalo je prazno govorjenje.

Naše strokovne organizacije so danes enotne. One imajo svoje odbore, ki so izvoljeni na občnih zborih. Na nobenem občnem zboru se ne dela razlika med bivšimi neodvisnimi in bivšimi socialističnimi člani.

V vseh strokovnih organizacijah vlada lepo soglasje, edinstvo je tam izvedeno, v odborih so sodrugi iz ene in druge strani. Zato more priti s predlogi, da je treba tam še posebej »akcijskih odborov za zedinjenje« le tisti, ki mu je žal, da ni v naših organizacijah »akcijskih odborov za raz-zedinjenje«.

Novo članstvo se uveljavlja polagoma od spodaj navzgor. V Strokovni komisiji bo sestav za trajno tudi tak, kakor bo sestav priključenih organizacij. Ker je bilo treba za volitev Strokovne komisije do sedaj strokovnega kongresa, smo si dejansko na ta način pomagali, da je poverila Strokovna komisija z vodstvom tekočih poslov poseben akcijski odbor, kot svojo delegacijo, s čemur se nam je omogočilo pritegniti v dejansko vodstvo združenih strokovnih organizacij sodruga, ki imajo zasluge, da je do skupnih strokovnih organizacij prišlo, ne da bi morali gaziti zato svoj statut. Brez pokrajinskega kongresa po starem statutu ni bil nihče upravičen menjati sestava izvoljenega odbora Strokovne komisije ali utesnjevati njegove kompetence. Pritegnitev novih članov se je dala izvesti formalno le v tej obliki.

Tako je prišlo do akcijskega odbora združenih strokovnih organizacij, kojega značaj in kompetenca je s tem pojasnjena. Vsi člani akcijskega odbora so delovali dosedaj v soglasju, vsi so se trudili, da po svojih močeh grade, nihče ni mislil na rušenje. Vsi so se poverjali s tako važnimi funkcijami, kakor bi jih g. Gustinčiču, ki misli, da je mačja politika dobra politika, nihče ne mogel poverjati.

Zato se naše organizacije tudi dvigajo. Od tega imajo lahko vse politične stranke korist, ako ne bodo delale proti združenim strokovnim organizacijam. Tudi za skupino okrog »Delavsko-kmetskega lista« ni treba, da pomenjajo skupne strokovne organizacije krah. Pomenjale bi pa krah, če bi vladal tam še dolgo g. Gustinčič.

Nobenega vzroka ni, da bi na dosedanji taktiki kaj spreminjali. O vsem našem članstvu pa smo uverjeni, da bo stalo za svojimi združenimi strokovnimi organizacijami in da bo znalo vse napade na nje odbiti.

Občni zbor bratovskih skladnic.

Rudarski revirji in plavžarska podjetja v Sloveniji so z napetostjo in izrednim zanimanjem pričakovali občnega zbora bratovskih skladnic.

Vsaj odločuje občni zbor bratovskih skladnic — brez pretiravanja rečeno — za delavca najvažnejša življenska vprašanja.

Po dolgem zavlačevanju se je končno občni zbor vendarle vršil v nedeljo, dne 25. oktobra v Ljubljani v dvorani restavracije »Pri Levu«.

Kar vnaprej povemo: vsi delavski delegati, ki so na tem občnem zboru zastopali rudarskega in plavžarskega proletariata so se v polni meri zavedali važnosti položaja in — rudarski, kakor tudi kovinarski proletarijat je na svoj zaupniški zbor lahko ponosen.

Že na predkonferenci zaupnikov, ki se je vršila v soboto pod predsedstvom tajnika Strokovne komisije s. Joža Golmajerja je bilo veselje poslušati resna in stvarna skrbno premišljena poročila in trezne nasvete posameznih delegatov.

Kdor je zasledoval potek predkonference in občnega zbora, je moral reči: ti rudarji in kovinarji bodo zmagali!

Dnevni red občnega zbora je obsegal dve glavni točki: 1. volitve glavnega upravnega odbora in 2. poročilo zavarovalnega tehnika g. Franceta Lapajneteta o matematični bilanci bratovskih skladnic.

Soglasno so se zedinili delavski delegati, in so izvolili v glavni upravni odbor sledeče delegate: Vinko Grabnar (Trbovlje), Franc Löber (Zagorje), Ivan Mulej (Jesenice), Ivan Žlabornik (Mežica), Andrej Martinšek (Velčaje), Alojz Blagotinšek (Hrastnik). Za namestnike pa: Franc Kudar (Trbovlje), Franc Žagar (Trbovlje), Anton Žnidar (Jesenice), Ivan Gruden (Krmelj), Ludvik Petrečič (Rajhenburg), Mihael Štor (Store). V nadzorstvo: France Pencelj (Trbovlje), Martin Plankar (Celje). Za namestnike nadzorstva: Rudolf Komljanec in Matevž Ferčej (Jesenice). V raziščišče: Franc Špiler (Trbovlje), Josip Ožman (Jesenice). Za namestnike v raziščišče pa: Rudolf Regancin (Zagorje), I. Krnstelj (Trbovlje), Mihael Obertovč (Trbovlje), Ivana Ravnik (Jesenice), Tomaž Sadar (Store), Franc Judec (Črna).

Znano je, da so delegati na krajevnih občnih zborih prvotno odklonili sodelovanje dotlej, da se izvede pravilnikova novelizacija v smislu delavskih zahtev in potreb. Zato se bo morda kdo vprašal, zakaj so se sedaj udeležili občnega zbora bratovskih skladnic v Ljubljani in izpomenili svojo taktiko. Na to je najboljšo odgovorila delavska delegacija, ki je podala po sodrugu Šobru sledečo izjavo:

Delavstvo, ki nas je poslalo na to skupščino, odklanja čim najostreje pravilnik za bratovske skladnice v njegovi sedanjih obliki.

Ono zahteva od nas, da imamo pred vsem svojim postopanjem najprej to pred očmi, da dosežemo pravično spremembo tega pravilnika.

Pri tem razpoloženju prevzemamo nase težko odgovornost, ako smo sklenili, da se udeležimo dela te skupščine in da ne onemogočimo konstituiranja glavnega odbora na podlagi tega pravilnika.

Ako smo se k temu kljub temu odločili, smo se odločili za to iz dveh razlogov:

Prvič zato, ker se je pokazalo na enketi o pravilniku, ki se je vršila v Ljubljani, dne 8. in 17. aprila t. l., da obstoja vsaj na strani nadzorne oblasti pripravljeno uvaževati najbolj upravičene delavske zahteve.

Drugič zato, ker je pokazal gospod minister za šume in rude s tem, da je naročil izdelati matematične bilance za rudarsko zavarovanje, je vsaj nekaj volje, da postavi zavarovanje na realno podlago, kar spada med glavne zahteve delavstva.

Pri tem položaju smo smatrali za svojo dolžnost, da podamo dokaz, da smo pripravljene delati za spremembo pravilnika v smislu upravičenih interesov delavstva, ki dela v rudarski in kovinarski industriji. Pri tem upamo na pomoč nadzorne oblasti.

Za to smo se odločili v trdni nadi, da bodo upoštevale vse zainteresirane skupine življenske interese delavstva ter smatrale za stvar časti in poštenja, da drže besedo, ki so jo dale na enketi z dne 8. in 17. aprila t. l., ter delale skupno za uveljavljenje onih sprememb v pravilniku, ki jih je enketi z dne 8. in 17. aprila t. l. osvojila soglasno.

V onih točkah, kjer so šla mnenja na enketi narazen, pa pričakujemo, da bodo zakonodajni činitelji pri svoji odločitvi upoštevali, da je družba dolžna zasigurati pri težkem rudarskem delu izčrpanemu in onemoglemu delavstvu na stara leta vsaj najnujnejšo preskrbo.

Ostro podčrtujemo, da je ta človeška pravica tako sveta, da jo nobena gospodarska kalkulacija ne sme zanikati, temveč mora z njo brezpogojno računati.

Da se omogoči, da zavzamejo tudi interese iz drugih delov države stališče k našim predlogom, predlagamo, da se skliče državna enketi v Beograd, ki naj pravilnik na enak način prouči, kakor ga je proučila enketi v Ljubljani.

K drugi točki dnevnega reda, to je o zavarovalni tehnični bilanci k novemu pravilniku je podal strokovno poročilo najprej zavarovalni tehnik g. France

V borbi k zmagi!

Vam vsem, ki stojite v težki borbi za pravico!
Vam v trboveljskih rudnikih,

Vam iz Kranja, borcem proti nočnemu delu v pekarnah, delavcem iz tobačne tovarne, vsem ki Vas reakcija najhujše zadeva in ki ste v odporu pokazali, da ste možje!

Lapajne. Na podlagi svojega poročila je dokazal g. Lapajne, da ne bo mogoče kriti z dosedanjimi prispevkami niti oddaleč starostnih rent, ki jih predvideva pravilnik. Po domače povedano: strokovna preizkušnja je pokazala in dokazala, da pravilnik veliko več obljublja, kakor pa morejo pri teh prispevkih nuditi bratovske skladišnice.

Iz Lapajnetovega poročila bi omenili le najvažnejše:

Za svoje račune je stavil tri alternative. Po sestavi matematične bilance je po prvi alternativni potrebna premijska rezerva, da se pravilnik v polnem obsegu uveljavi na vse dosedanje aktivne člane, v pokojence, vdove in sirote, v znesku Din 366,597.024. Za sanacijo potrebne rezervne fonda za to alternativo bi bil potreben še poseben prispevek 15.1 odstotkov od zavarovalne mezde članov, ki bi se plačeval skozi dobo 30 let. Po drugi alternativni, in sicer, da bi se plačevali stare penzije v zlati valuti in da se smatrajo vsi člani kot začetniki od novega leta po novem pravilniku, je potrebna premijska rezerva Din 58,586.186. Po tej alternativni je potreben še poseben prispevek 2.06 odstotkov za dobo 30 let. Po tretji alternativni bi se naj skrajšala dosedanja službena doba članov za 50 odstotkov. Premijska rezerva za to pa znaša Din 228,510.974. Za kritje je potreben poseben prispevek 9.18 odstotkov zavarovane mezde za dobo 30 let. To je zavarovalno matematični račun na podlagi kapitalnega kritja.

Ker bi na podlagi strokovno izdelanega poročila bila edina rešitev za popolno izpolnitev pravilnikovih dajatev, da se zvišajo prispevki, je seveda proti temu takoj protestiral generalni ravnatelj Trk. premogokopne družbe, izjavljajoč, da nobenega povišanja prispevkov ne bodo dopustili trboveljski delničarji.

Seveda je bilo izključeno in bi šlo tudi preko delokroga občnega zbora, da bi se rešilo na občnem zboru vprašanje kritja dajatev, ki jih nudi pravilnik. Zato so soglasno pooblastili upravni odbor, da sestavi o tem predloge, ki se bodo delavstvu še predložili. Delavski delegati bodo seveda tudi naprej zastopali koristi tako težko izrabljanega proletariata.

Naloga rudarskega in kovinarskega proletariata pa je, da z vsem ognjem, z vso silo podpira svoje zaupnike v njihovi težki borbi.

Kako težka bo ta borba, nam pove najbolje matematična bilanca in sledeče številke:

Pravilnik določa 5 odstotkov prispevka za dajatev, za katere bi bilo treba prispevati v nakladnem kritju nad 27 odstotkov. — Zastopniki rudarske in plavžarske industrije pa izjavljajo, da industrija vse žrtve za sanacijo bratovskih — odklanja.

Tej brezobzirnosti bo veljal nadaljni boj delavstva.

Železničarji zopet zedinjeni.

V soboto, 24. in nedeljo 25. oktobra so se zbrali v Ljubljani zastopniki razrednih železničarskih organizacij iz cele države, na kongresu zedinjenja, da završijo delo svojih najagilnejših bojnikov, ki so neutrudljivo pozivali trpeče in izkoriščane železničarje, naj pozabijo žalostno polpreteklost in obrnejo svoje oči in svoj razum prihodnosti nasproti. Kongres, na katerem so prisostvovali delegati železničarji iz cele države, je pokazal, da naporno delo za zedinjenje železničarskih organizacij ni bilo zaman in bo to delo z zlatimi črkami zapisano v zgodovini našega delavskega, predvsem pa železničarskega pokreta.

Celokupni delavski pokret si je s tem pridobil zopet na tisoče in tisoče novih sobojnikov, ki bodo z živo besedo širili idejo proletarskega boja in pomagali graditi celokupni naš pokret. Oni, ki imajo težke preizkušnje in razočaranje za seboj, bodo znali ceniti enotnost strokovnega pokreta, ga bodo znali propagirati in ščititi.

Nedeljski kongres je pokazal, da so z velikim zanimanjem sledile ostale naše strokovne organizacije delu za zedinjenje železničarskega pokreta. Ob 7. uri zjutraj so že stali zbrani na glavnem kolodvoru v Ljubljani zastopniki in člani naših strokovnih organizacij s svojimi prapori, na čelu vsem prapor železničarske organizacije, da sprejmejo delegate in goste, ki so prišli iz cele države na kongresu, rekli bi k pobratimstvu — železničarjev.

Po prisrčnem sprejemu na kolodvoru se je razvila lepa povorka — na čelu ji prapori naših organizacij in okoli 40 mož broječa garda kovinarjev iz Jesenic — ki je odkorakala na zborovalni prostor. Velika dvorana je bila na mah nabito polna — delegati na njem odrejenih mestih — v ostalem delu dvorane pa službe prosti železničarji in ostali delavci, ki so z velikim zanimanjem sledili delu kongresa.

Kongres je sprejel s poimenskim glasovanjem s 64 proti 7 glasovom sklep, da se zedinijo vse organizacije v skupni Zedinjeni Savez Železničarjev Jugoslavije, ki se priključi ostalim v Združeni Delavski Strokovni Zvezi Jugoslavije zedinjenim strokovnim organizacijam. Postali smo zopet eno, kar iz vsega srca pozdravljamo.

Strankarska neodvisnost strokovnih organizacij.

Kongres zedinjenja v Beogradu je proglasil, da morajo biti strokovne organizacije strankarsko ne-

ČAJNA ROČKA rudeča
osebina, polna, aromatična, čista
"Indo-Ceylon"
čajna mešanica najvišje vrste
izbir, pri (sahent) papirku, brez
pri močnem žvečenju, priporočljivo
- 8/1000 -

Svoj k svojim!

Nekatere tvrdke se branijo oglašati v delavskem tisku. —

Delavski gospodar, delavska gospodinja se bosta branila njihovih izdelkov. —

Kdor ne oglašja v

„Delavcu“

naj ne išče odjemalcev med delavstvom!

Sodrugi!

Zahtevajte po vseh brvnicah, kavarnah, gostilnah „Delavca“! „Delavec“ naj ne manjka v nobenem javnem lokalu!

odvisne. Ta sklep mora z veseljem pozdraviti vsakdo, ki mu je pri srcu enotnost strokovnega gibanja. Kajti danes je proletarijat politično razcepljen in si čer v Sloveniji še bolj kakor na jugu: imamo socialistično stranko, komuniste in Bernotovo sekto ter, ako hočete, še narodne socialiste. (Krščanskih socialistov ne moremo prišteti k delavskim političnim frakcijam, ker so le del delavstvu sovražnega klerikalizma.) Da ostane v takem položaju strokovno gibanje središče in žarišče vsega delavskega pokreta, mora čuvati svojo strankarsko neodvisnost.

Pa četudi bi imelo delavstvo eno samo politično stranko, kakor je bilo pred vojno, morajo biti delavske strokovne organizacije strankarsko neodvisne.

V tem oziru bo vsakogar zanimalo, kako stališče je zavzemal naš prvi veliki učitelj Marx. Ko je prišlo to vprašanje na dnevni red nemškega delavstva, je Marx popolnoma jasno odgovoril:

»Nikdar se ne smejo strokovne zveze združiti s politično organizacijo ali priti v njeno odvisnost, ako hočejo izpolniti svojo nalogo; če se to zgodi, se pravi to, zadati jim smrten udarec. Strokovne organizacije so šole za socializem. V strokovnih organizacijah se vzgajajo delavci za socialiste, ker se tu vsak dan pred njihovimi očmi bojuje boj. Vse politične stranke, pa naj bodo katerekoli, brez izjeme, navdušujejo množice delavcev le nekaj časa mimo grede, strokovne organizacije pa vežejo trajno množice delavcev; in le one so v stanju, da reprezentirajo resnično delavsko stranko in da postavijo nasproti kapitalu mogočno protisilo. Do tega prepričanja je prišla večina delavcev brez ozira na to, kateri stranki pripadajo. Kajti, ako se zboljša delavčev materialni položaj potem se lahko bolj posveti vzgoji svojih otrok. Ženi in otrokom potem ni treba hoditi v tovarno, delavec sam se lahko bolj izobražuje, neguje svoje telo in postane socialist, ne da bi sam slutil.«

Tako pravi Marx. Ako bi imeli vedno pred očmi ta Marxov nasvet, bi gotovo v času političnega razkola po svetovni vojni ohranili enotnost strokovnega gibanja, ki je izgubilo svojo moč v veliki meri zato, ker se je zanesel politični razkol tudi v strokovne vrste. Danes gradimo enotne strokovne zveze kljub politični razcepljenosti. Nekateri dvomijo še vedno v trajnost te enotnosti. Mi v njo ne dvomimo: Če bodo enotne strokovne zveze slonele na pravilni podlagi razrednega boja, proletarske demokracije in strankarske neodvisnosti jih nobena sovražna sila ne bo mogla več razbiti. Enotne strokovne zveze bodo zbrale danes večinoma neorganizirane delavce, bodo zboljšale njih koložaj in se tem največ pripomogle k zmagi socializma.

Kongres socialistične internacionale in Amsterdamska strokovna internacionala.

Koncem meseca avgusta se je vršil v Marseille-u kongres Socialistične Delavske Internacionale, ki se je pečal z raznimi važnimi vprašanji, ki spadajo tudi v delokrog strokovnega gibanja. V sprejetih resolucijah je ponovno poudarjena potreba sodelovanja s strokovnimi organizacijami ter so v njih predvideni razgovori z Mednarodno Strokovno Zvezo. V naslednjem navajamo mesta v resolucijah, ki neposredno zanimajo strokovne organizacije:

Brezposelnost, izseljevanje in gospodarska kriza.

»Kongres zahteva organizacijo delovnega trga, ki naj se vrši pod vplivom strokovnih organizacij, zahteva tudi prepoved zaposlenja otrok v vseh deželah. Opozarja na to, da popolna rešitev brezposelnega vprašanja ni mogoča toliko časa, dokler je zabranjeno izseljevanje pregesto naseljenega ljudstva iz revnih v bogatejše dežele, ki imajo boljše delovne pogoje. Kongres je mnenja, da mora biti organizirano izseljevanje na široki in mednarodni podlagi. Radi tega kongres sklene, povabiti strokovno Internacionalo k skupnim posvetovanjem s Socialistično Delavsko Internacionalo o načetih

vprašanjih in čimpreje sestaviti za praktično delo potrebne predloge.

Tudi v vprašanju začasnih gospodarskih delovnih kriz je kongres zastopal stališče, da je velike važnosti bojkot proti vsem izdelkom podjetij, v katerih se ne uvažujejo določbe Washingtonske konvencije o osemurnem delavniku. Izvrševalni odbor naj to vprašanje proučuje skupno s Strokovno Internacionalo in naj vpliva na to, da se bo v povečani meri zaposlilo finančno komisijo Zveze narodov s sanacijo denarnega vprašanja.

Osemurni delovnik.

»Kongres pooblašča izvrševalni odbor Internacionale, da stopi v stike s predsedstvom Mednarodne strokovne zveze in vodi neumorno propagando za uresničenje osemurnega delovnika brez nadur.«

Organizacija Zveze narodov.

»Kar se tiče organizacije Zveze narodov naj gre stremljenje v smeri, da se spremini gospodarsko organizacijo Zveze narodov v poseben svet za mednarodno kolektivno gospodarstvo in da se k tej organizaciji pritegnejo strokovne in zadržne organizacije delavcev.«

Izid volitev v obrtno sodišče.

V nedeljo, dne 18. oktobra so se vršile v Ljubljani za delojemalske skupine volitve v obrtno sodišče. Na te volitve so se pripravljale vse organizacije v Ljubljani, kakor Jugoslovanska Strokovna Zveza (klerikalci), ki so svoje kandidate pridno ponujale v zloglasni in dolgočasni »Pravici« in »Slovincu«. Ta organizacija je postavila svojo listo v I. skupini, t. j. za velike obrate (industrija), za II. skupino, t. j. male obrate (obrtniško), pa niso imeli ne kandidatov in ne volilcev. V III. in IV. skupini, t. j. trgovski obrati in višji trgovski in netrgovški obrati sta pa demokratska in klerikalna strokovna organizacija skupno postavili svoje kandidatne liste in svoje kandidate ponujali v »Slovincu« in »Jutru« s sledečim pristavkom: »Opozarjali bi, da je za III. in IV. skupino postavila kandidate tudi Strokovna komisija, ki pa s to listo nima ničesar skupnega.«

Naše kandidatne liste, ki smo jih postavili za vse štiri skupine, so dobile večino in naši kandidati so bili izvoljeni v vseh skupinah. Nas danes jako veselimo, da s kandidati, ki sta jih ponujala »Slovenec« in »Jutro« nimamo »nič skupnega«. Delavci in nameščenci, ki so naše liste volili, so se zavedali, da morajo v svojo zastopstvo voliti zastopnike, postavljene od strokovnih organizacij. Kajti, le ti bodo zastopali interese delavcev in nameščencev v tej instituciji. Rezultat volitev je sledeči:

Skupina	oddanih glasov	za našo listo	za J. S. Z.	za kandidate „Slovenca“ in „Jutra“
I.	1305	715	590	—
II.	250	250	—	—
III.	170	121	—	49
IV.	43	22	—	21

Nadprodukcija obrtnega naraščaja.

Po ljudskem štetju iz leta 1910 je bilo v današnji Sloveniji (brez prevaljskega okraja in Prekmurja) 7955 vajencev in 1469 vajenk. Skupaj se je učilo na tem ozemlju 9424 oseb obrtnih in trgovskih poklicev. Ako bi upoštevali še Prekmurje, bi prišli že za predvojno dobo na število 10.000. Med temi je bilo 1246 trgovskih in gostilničarskih (973 moških, 273 ženskih), 8178 pa obrtnih vajencev.

Za povojno dobo še nimamo točne in zanesljive statistike. Pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev je bilo zavarovanih v prvih osmih razredih 15.066 (dnevna plača 5 Din). Sodimo, da morajo biti to po večini vajenci, vsaj kar je moških oseb. (Pri ženskah odpade del teh slabo plačanih moči na mladostne služkinje, ki služijo čisto samo za hrano.)

Iz teh števil se da sklepati, da je število vajencev po vojni močno narastlo in da prirastka v staležu obrtnih poklicev ni beležiti toliko na račun odraslih in polnoplračanih delavcev, kakor na račun vajencev. Med naloge bodočnosti spada, da poskusimo dobiti točne statistične podatke o vajeniškem gibanju. Za sedaj smo navezani le na predvojno statistiko, na statistiko mezdnih razredov, kakor jo objavlja OUDZ in končno na statistiko obiskovalcev obrtno-nadaljevalnih šol. Slednja statistika je bila dobra, a žal ne obsega vseh vajencev, ker obstojajo obrtno-nadaljevalne šole večinoma le po mestih in trgih, ne pa tudi po deželi.

Četudi je naša vajeniška statistika, kakor iz zgoraj navedenega sledi, le nepopolen odlomek, je vendar tudi ta odlomek zanimiv in podajamo k temu vprašanju par pripomb.

Vajenci delajo zastonj zato, da se izučijo obrti in da si ustvarijo temelj za bodoče eksistence.

Posamezen mojster sprejema vajence v uk, da dobi deloma brezplačno delovno silo: on gleda na vajeniško vprašanje s stališča privatnega, osebnega interesa. Obrtne zadruge kot celota pa imajo na vajeniškem vprašanju isti interes kot vajenci sami: Interes, da se uči obrti le toliko ljudi, kolikor jih more dotična obrt zaposliti.

Ako imamo pred očmi le domači trg, bi število v obrti zaposlenih oseb ne smelo hitreje rasti, kot prebivalstvo. Ako vzamemo, da vrši vsak kvalificiran delavec povprečno 30 let svoj poklic, bi

moralo stopiti v uk vsako leto 33 odstotkov vseh kvalificiranih delavcev (vštevši mojstre), da bi ostal stalež delavstva na isti višini. Ker traja povprečna učna doba tri leta, znaša normalna kvota vajencev v vsaki obrti 10 odstotkov kvalificiranih delavcev.

Ako merimo s tem merilom dejanski stalež naših vajencev, vidimo na prvi pogled, da morejo v nekaterih strokah vajenci težko računati na to, da si ustvarijo z obrtjo, ki se je uče, podlago za svojo eksistenco.

Vzemimo za primer čevljarje. Ta stroka producira že od nekada čez domačo potrebo in za eksport. Ker je mogoče iti na tuj trg le s tovarniškim obratom, se skuša razviti čevljarstva obrt, kjerkoli se more, v tovarniško obratovanje, ki uvaža v produkcijo stroj za zmanjšanje števila kvalificiranih delavcev. Ves položaj je tak, da bi se moralo število kvalificiranih delavcev v tej stroki zmanjšati, ne večati.

Kako je pa v resnici? Za nadomestilo odpadajočih moči bi zadostovalo 333 učencev te stroke. Dejansko je obiskovalo obrtno-nadaljevalne šole 744 vajencev. Če bi pa prišli še tiste kraje, kjer obrtnih šol ni, pa bi presegljo število vajencev čevljarstva stroke znatno 1000. To mora število kvalificiranih čevljarjev v desetih letih podvojiti. To število bi moglo najti zaslužek le s povečanim eksportom čevljev, ki pa bo zadel na tovarniško konkurenco.

Ostaja samo še izseljevanje kvalificiranih moči ali pa sprememba poklica, ki je vedno težavna stvar in kojega začasna spremljevalka je vedno brezposelnost. Tudi v ključavničarski, mizarški in krojaški stroki stojimo pred podobnimi problemi.

Hiperprodukcija obrtnega naraščaja je v tistih strokah, kjer je industrijalizacija mogoča in kjer jo je pričakovati (n. pr. ključavničarji), manj nevarna in je lahko vzpodbuda za industrijalizacijo.

A tudi v teh strokah je treba pazno zasledovati, v kako smer gre razvoj. Socialna zla je treba lečiti pri koreninah. Gonja za privatnim dobičkom ne sme biti edini regulator poklicne izbire naše mladine.

Ta gonja ne pozna čisto ne meje, ne sramu. Poznamo slučaj, kjer uči 5 kvalificiranih oseb 20 vajencev in kjer se naslanja na vajence skoro ves tovarniški obrat.

V takih slučajih bi se moralo paziti najmanj na to, da bi se delavstva ne odpuščalo, kadar se izuči.

Vsi ti problemi so gotovo vredni, da o njih večkrat razmišljamo.

Pomen in naloge delavske zbornice.

Z ozirom na bližajoče se volitve v Delavsko zbornico morajo vedeti vsi strokovno organizirani delavci predvsem to, kake naloge opravljajo Delavske zbornice. Potem bo znalo delavstvo ceniti veliko važnost te institucije, ki more izvrševati vse vsoje dolžnosti z uspehom le tedaj, ako jo bo organizirano delavstvo podpiralo.

Delavstvo v Srbiji je imelo že pred vojno Delavsko zbornico, dočim je pri nas nismo poznali do nacionalnega prevrata. Pa tudi po prevratu se Delavska zbornica ni popularizirala med našim delavstvom tako, kot bi se morala. Temu je kriva reakcionarna socialna politika naše buržuazije, ki je do danes zavirala delovanje Delavske zbornice in tri leta je vlada odlagala razpis volitev za njo.

Sedaj pa k stvari!

V smislu § 37. zakona o zaščiti delavcev je naloga Delavskih zbornic, varovati gospodarske, socialne in kulturne interese vseh delavcev in nameščencev. V ta namen Delavska zbornica podaja poročila, predloge in mnenja pristojnim organom o ureditvi delovnih razmer med delodajalci in delojemalci, o vprašanju delavskega zavarovanja, delovnih trgov, delavskih stanovanj, socialnega zdravstva, delavske prehrane, prosvete in sploh vseh problemov, ki zadevajo delavca in nameščenca. Skrbi za to, da se sprejeti socialni zakoni izvajajo. Posreduje pri sklepanju kolektivnih pogodb in sploh pri reševanju sporov med podjetniki in delavci. Vodi statistiko in zbira podatke o vseh vprašanih, ki se tičejo delavcev in nameščencev. Zbira in hrani sprejete delovne pogodbe. Vodi evidenco delavskih in strokovnih organizacij ter vzdržuje stalno zvezo z njimi. Posreduje in intervenira za delavce in nameščence pri vseh državnih uradih in delodajalcih. Ustanavlja in organizira naprave za pospeševanje gospodarskega, socialnega in kulturnega položaja delavcev in nameščencev.

Glejmo torej v svojem lastnem interesu, da bo novoizvoljena Delavska zbornica res lahko izpolnjevala te velekoristne naloge.

Naše organizacije. Sodrugi, pozor!

Strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani bo izdala tekom prihodnjih tednov brošuro: »Kako uveljavljati pravice, ki mi jih nudi zakon o zavarovanju delavcev«. Brošura pa vsebuje vse, kar mora vedeti zavarovanec za slučaj bolezni in nezgode. Strokovna komisija pozivlja vse organizacije in zaupnike, da si že sedaj naroče brošuro, da bo vedela za prilično število naklade! Brošura bo stala 10 Din. S to brošuro bomo ugodili ponovno izraženi želji, da dobe delavci priložnost poučiti se o določbah zakona o zavarovanju delavcev.

Izjava.

V dopisu, katerega je poslal g. Leskošek, bivši tajnik SDZJ Strokovni komisiji v Ljubljano z zahtevo, da se podružnici Splošne delavske zveze v Mariboru in še nekaterim drugim našim podružnicam naj ne dostavlja več strokovni list »Delavec«, ker je podružnica SDZJ v Mariboru pristopila k »Skupnemu domu« in isti izjavil, da ne bode plačnik za list »Delavec« in se bode tem podružnicam pošiljal list »Naprej«, izjavljamo podpisani:

Podružnica Splošne delavske zveze Jugoslavije v Mariboru nima v g. Leskošekom niti s »Skupnim domom« nobenih stikov in skupnosti in jih tudi noče imeti, ter zavrača vsako tako nesramno trditev od strani g. Leskoška.

Naš strokovni list je bil in ostane »Delavec«, ki zastopa jasno in neomajeno interese vseh strok, neozirajoč se na politično prepričanje, ter zavračamo list »Naprej« in tudi ne bomo plačniki za istega, če bi se nam hotelo istega vsiliti.

G. Leskošek pa, če ne verjame naši izjavi, naj pride v Maribor, da se bode osebno prepričal, koliko simpatije ima tukajšnje delavstvo za razdiralce strokovnih organizacij.

Dvoršak Ivan, predsednik. Vtič Mihael, blagajnik. Simon Kramberger.

Domači pregled.

Stavka tipografov v Beogradu.

Pogajanja, ki so se vršila že dalje časa v Beogradu med tiskarskimi podjetji in grafičnimi delavci, so le deloma uspela. Deloma so uspela radi tega, ker so zahtevam grafičnih delavcev ugodila le nekatera podjetja, dočim so tiskarne »Samouprava«, Gregorić, Akciona štamparija in Radenković zahtevne delavcev odklonile. Radi tega so delavci teh tiskarn stopili 4. novembra v stavko. Od važnejših časopisov je prizadeta le »Beograder Zeitung«, ki med stavko ne izhaja.

Nov državni proračun

izdeluje vlada in bo v kratkem predložen narodni skupščini. Novi proračun bo pomenil novo in silno davčno obremenitev vseh slojev, zlasti in v prvi vrsti seveda delavstva. Mesto zboljšanja in ukinitve davka na ročno delo, prihaja jugoslovanska vlada na dan z novo še hujše davčno obremenitvijo delavskega stanu. Novi proračun bo za skoro 1 milijardo višji od zadnjega proračuna kljub temu, da je napovedala RR vlada »splošno štedenje« pri državnih finančah. Ako pomislimo, da je vrednost dinarja mnogo večja danes, nego je bila lansko leto, ako pomislimo, da podjetniki na vseh koncih in krajih znižujejo delavske plače, tedaj nam postane lahko jasno, pred kako težkim položajem se delavstvo nahaja. V tem položaju je nujno potrebno, da delavstvo utrdi svoje postojanke, učvrsti svoje razredne organizacije, zbira svoje sile in se pripravi za težke boje, ko gre za obstoj sestradanega delavstva.

Federacija privatnih nameščencev.

Meseca oktobra se je vršila v Beogradu konferenca organizacij privatnih nameščencev. Konferenca se je zedinila na to, da se osnuje v Jugoslaviji federacija (združitve) vseh organizacij privatnih nameščencev. Konferenci so bila predložena tudi poročila o položaju privatnih nameščencev v posameznih delih države, o socialni zaščiti privatnih nameščencev itd. Konferenca bo torej važen mejnik v gibanju privatnih nameščencev.

Mednarodni pregled.

Frunze umrl.

31. oktobra t. l. je umrl v Moskvi komisar za vojno in mornarico, Mihael Frunze. Kot sin pripustih staršev se je mnogo udeleževal v delavskem gibanju v Rusiji v najtežjih časih. Udeleževal se je že v prvi ruski revoluciji leta 1905. Delavskemu gibanju se je posvetil s takim ognjem, da je n. pr. kot pripust delavec vstopil v neko tekstilno tovarno

samo zato, da je organiziral v tovarni delavce. — Sedaj leže njegovi senski ostanki na Rrdečem trgu v Moskvi v bližini Leninovega mavsoleja.

Napredovanje delavskih strank pri volitvah.

V nedeljo, 1. novembra so se vršile na Angleškem v nad 300 občinah občinske volitve. Volitve pomenijo silen porast delavske stranke. Končni izid pokaže sledečo sliko: Meščanske stranke so dobile skupno 1002 zastopnikov, dočim so jih preje imele 1083, torej so nazadovale za 81 zastopnikov; nasprotno je prejela delavska stranka pri teh volitvah 364 mandatov, a popreje jih je imela 277, torej je napredovala za 87 mandatov. — Tudi v baltiški državi Litvi so se vršile 7. oktobra volitve, toda ne občinske, temveč parlamentarne volitve, pri katerih so napredovali socialisti od 28 na 36 mandatov, torej za 8. — Parlamentarne volitve so se nadalje vršile v nedeljo, 25. oktobra v Švici. Tudi te volitve pomenijo napredovanje delavskih glasov. Socialna demokracija je napredovala pri teh volitvah za 6 mandatov, tako da je sedaj druga najmočnejša stranka v Švici. — Omenimo naj nadalje še občinske volitve v glavnem mestu Berlinu, kjer so delavske stranke prejele skoro 1 milijon glasov in ima s tem Berlin rdečo večino. Prejele so delavske stranke 119 zastopnikov, meščanske pa 108 zastopnikov. Od delavskih strank so prejele socialistična 73 mandatov, komunisti 32, neodvisni socialisti 3. — Pri volitvah v Kanadi je prejela delavska stranka pri volitvah v parlament 2 zastopnika.

Stavka državnih uradnikov

je izbruhnila v Nemški Avstriji. Pri pogajanjih z vlado se zastopniki državnih nameščencev še niso mogli sporazumeti z vlado, ker ni hotela ugoditi njihovim zahtevam. Pristala je le na izplačilo ene četrtine mesečnih plač kot osrednega nabavnega prispevka. Državni nameščenci so stopili v stavko 5. novembra.

Stavka pekovskih pomočnikov.

Pekovski pomočniki na Dunaju so se pogajali s pekovskimi podjetji za zvišanje mezd. Na te zahteve so podjetja odgovorila, da jim ne morejo ugoditi, vsled česar so se poslužili pomočniki stavke. Prizori pred izbruhom stavke so bili podobni prizorom med vojno, ko so množice po cele ure čakale pred pekarnami za kruh. Ljudje so se hoteli namreč založiti s kruhom. Pomočniki so zahtevali 12 odstotno povišanje plač in so po kratki stavki dosegli 5 odstotno povišico.

Stavka v Donawitzu končana.

V drugi polovici meseca oktobra je končala stavka kovinarjev pri Alpinski montanski družbi v Donawitzu z zmago delavstva. Poleg zvišanja mezd so dosegli še nekatere druge ugodnosti.

Iz revirjev, tovarn in delavnic.

Ljubljana. (Iz tobačne tovarne.) Vodstvo tobačne tovarne v Ljubljani je izdalo po obratih »Razglas« glede nedopustnosti samostojnega obrtnega dela brez obrtnega lista. Razglas se glasi: »Mestni magistrat v Ljubljani kot obrtna oblast poslal nam je pod št. 23.572 ref. II. od 10. okt. 1925 dopis Zbornice za trgovino in obrt glede nedopustnosti obrtnega dela brez obrtnega lista s prošnjo, da to javimo profesionalistom tobačne tovarne. Dotični dopis se glasi: Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. St. 11.114. Mestnemu magistratu v Ljubljani. Iz obrtniških krogov dobiva podpisana zbornica pritožbe, da rokodelsko kvalificirani delavci in uslužbenci raznih podjetij izven svojega delovnega časa brez obrtnega lista opravljajo samostojno raznim strankam rokodelska dela. To velja posebno za delavce in uslužbence železniške delavnice, tobačne tovarne, mestne elektrarne, Strojnih tovarn in livarn, državne protezne delavnice in artilerijske delavnice. S tem se dela poklicnim obrtnikom seveda občutna škoda in nedopustna konkurenca. Zbornica se zato usloja vljudno prositi, da blagovoli obrtna oblast temu šušmarstvu posebej posebno pažnjo ter šušmarje, ki se zalotijo ali ovadijo, strogo kaznovati. V Ljubljani, dne 3. oktobra 1925. — Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. — Tovarniško vodstvo razglašča to v naznanje in ravnanje.« — Take okrožnice so razglašene po oddelkih tobačne tovarne v Ljubljani. Trgovska in obrtniška zbornica ima načelno prav in se tobačni delavci strinjamo s to okrožnico, ker smo tudi mi mnenja, da naj delavec dela 8 ur dnevno, 8 ur naj ima za izobrazbo, 8 ur pa za počitek. Mi pozitivno vemo, da bo delavec dnevno še vedno več delal, kot pa veliko članov-podjetnikov v trgovski in obrtniški zbornici. Čudimo se le temu, da imenovana zbornica tako hitro najde vsako stvar, ki je delavstvu v škodo, le to gospodom ne pride na misel, kar je delavstvu v dobro. Prepričani bodite, gg. podjetniki, da se delavec prav nič ne poteguje za razna čezurna dela in marsikateri delavec dela čez uro s prav veliko nevoljo. Ker pa gg. delodajalci ne plačajo delavcu nič za najnujnejše življenjske potrebe njega in njegove družine, je prisiljen, da si išče postranskega zaslužka. To ni slučaj le pri ročnih delavcih, temveč tudi pri uradništvu, ki ima celo za 100 odstotkov višje plače. Zanimivo je tudi to, da razni gg. delodajalci presedijo lep čas v raznih lokalih, kjer se nič ne zaslužijo, pač pa veliko izgubi; ta zguba gre na račun delavcev, katerim ne da zadostne plače, a je potem še tako drzen, da brani potom zbornice čezurno delo. To vprašanje ima lahko dvojni rešitev. Ali nam daste primerno plačo, ki bo odgovarjala draginji, potrebam in delu, ali pa bomo čezurno delo morali vršiti še nadalje. Značilno je tudi to, da kličete na pomoč oblast, dočim oblasti ne ubogate in ne plačate milijonov, ki jih dolgujete za zavarovanje delavcev. Pridržujete si celo denar, ki ga odrgavate delavcu od njegove plače! Tu napravite torej najpreje red, da ne bodo po hišah neprestani obiski, ko vas tirjajo za že odtegnjene delavske pare. — Gospod ravnatelj tobačne tovarne bi si lahko prihranil tako delo z okrožnicami, ker ima drugega bolj važnega opravila dovolj. Svetujemo mu, naj poskrbi, da bodo izšle okrožnice, ki naj uvedejo eksistenčnemu minimumu odgovarjajoče plače, nadalje odredbe, da bodo delavci imeli vsako opoldne pri kosilu dovolj prostora, da se da tistim, ki gredo k orožnim vajam po doslej veljavnem pravilniku plačo, ki jim pritiče, da naj uredi enkratna izplačila po umrlih starših za sirote v razmerju s predvojno valuto in ne kot sedaj celih 111 Din za predvojnih 111 kron. Delavci naj dobe že enkrat delovno obleko, Delavca naj se ne meče na cesto po

Da se prepričate,
da ste dobili pravo
MAGGI jevo
zabelo

morate dobro paziti na ime **MAGGI**
in na varstveno znamko
zvezda s križcem

Pri napolnjevanju naj se zahteva izrecno **MAGGI**jevo zabelo iz velike **MAGGI**jeve originalne steklenice, ker iz teh se po zakonu sme prodajati samo prava **MAGGI** zabela.

lastni volji, če ni zagrešil ničesar. Pa še marsikaj družega bi bilo treba popraviti. Protestiramo pa proti temu, da se g. ravnatelj vtiha s temi okrožnicami v naš pristi čas, ker je on ravnatelj le v tovarni in ni nikake potrebe, da igra slugo raznim podjetnikom. Trgovsko in obrtniško zbornico pozivamo, da se v bodoče pobavi z važnejšimi vprašanji, kakor je ta okrožnica.

Hudajama. Zveza rudarjev Jugoslavije je sklicala za 4. t. m. javen rudarski shod z dnevnim redom: 1. Organizacija; 2. Rudarsko zavarovanje. Sodr. J. Arh, tajnik ZRJ, je otvoril shod in naznanil dnevni red. V splošno je sicer znano, da je Hudajama gnezdo samostojne demokratske Unije. Da pa so svobodo- in kulturonosi Jugoslovanske demokratske stranke kaj takega zmožni, to bi niti Culokafer ne pričakoval. Zakaj, takoj v začetku govora soodr. J. Arha so padli kakor stekli psi v njegov govor. Nič ni pomagal njegov poziv, da naj bodo dostojni, in da bo vsak lahko dobil besedo. Ne, oni so venomer kričali tako, da je moral govornik sam shod zaključiti v pričo prisotnega vladnega svetnika. Najbolj žalostno dejstvo pa je, s kakšnim terorjem vladajo ti gospodje nad revnim rudarskim delavstvom. Ko so gotovi demokratski hlapi kričali čez vse, kar je razredno zavrednega, je soodr. J. Arh dal na glasovanje, ako naj govori, si pod utisom teh gospodov noben rudar ni upal roke dvigniti, da bi smel govoriti njihov zastopnik. Tako, vi rudarji Slovenije, sedaj si napravite sliko iz tega. Oni demokrati, kateri so vam dali namesto kruha ječe, oni, ki so vas v spoznanju s Trboveljsko družbo na stotine metali na cesto, oni, ki so s pravilnikom o rudarskem zavarovanju metali pesek v oči, oni, ki so za odpravo delavske socialne zakonodaje in za znižanje delavskih plač. Ti demokrati s pomočjo delavske nezavednosti in alkohola ne pustijo svobode govora. Sodrug rudarji! Najboljša akcija proti temu nečevnemu škandalu je, da se vsi organizirate v Zvezi rudarjev Jugoslavije, zakaj le tako boste omogočili, da bo imel delavski zastopnik svobodo govora v svobodni državi SHS in od demokratov zaslepljeno delavstvo bo pokazalo istim hrbet.

Zidanost. (Odgovor Leskošek-u v »Napreju« št. 42.) Ker smo delovanje ORSJ v Zagrebu pronašli za pravilno, smo izjavo podpisali in se do danes še goben član ORSJ ni pritožil; toda Leskošek se mora vtikati v to izjavo, ker za njega ni izpadlo dobro. Res je, da naša podružnica nima veliko članov, a vsekakor nekaj več, kakor to trdi Leskošek. On je izjavil, da sem zastopal samo 4 člane; pa vendar smo bili toliko vredni, da se je pripeljal dvakrat s kolesom agitirati, da bi mu pomagali razdirati. Da je članstvo v Zidanem mostu tako padlo, je zasluga Rejca in Leskoškega. Kako sta z nami vozila, sama dobro vesta; zato sta pa tudi imela takšne uspehe, katerim se pravi črna pika na čelu. Preje si izprašajta sebi vest, potem pa šele spregovorita o naših pošteni delavcih. Da je Leskošek razdirač delavskega pokreta, vemo že dolgo. Sedaj se jezi, ker mu po podružničnih delu ni uspelo in upam, da mu tudi v bodoče ne bo. Zakaj njemu gre, to vemo. Toda tisti stolček je daleč, posebno pa sedaj, ko vemo, s kakšnim namenom je bila sklicana konferenca v Celju. Zato ključem vsem sodrugom in delavcem: Proč s takimi, ki delajo razkol med delavci in v organizaciji! To naj zaenkrat zadostuje, drugič še kaj več. — Ivan Verhovšek.

Tržič. (Iz predilnice.) Kakor povsod, tako se tudi v naši predilnici najdejo ljudje, ki na razne zvite načine varajo delavstvo. Eden med prvimi, ki zasluži v tem diplomu, je Jerišov Rok. Dolgo časa smo ga potrpežljivo gledali, nakar smo ga pozvali na sejo, da vso stvar kolikor mogoče mirno rešimo in ga poučimo, kako ima nastopati s svojimi sotrpini. Seje se seveda ni udeležil, ter se je celo norčeval iz našega poslanega mu vabila; zato nam ne preostaja družega, kakor da ga javnosti malo opišemo. Ta dobro znani Rok je bil preje več let predsednik naše podružnice. Njegovo delo je bilo veliko govoričenje, a nič stvarnega dela. To se je videlo tudi v tem, da organizacija za časa njegovega predsedovanja ni imela nikoli več kot 50 članov. Spominjamo se, ko je na neki delavski veselici imel govor, ter hvalil na vse pretege gospode v naši predilnici. Na shodih je prepričeval ljudi, da brez strokovne organizacije ne bo zmage, organizirajte se vsi, ter redno plačujte svoje prispevke. Med tem ko je to govoril, je pa dolgoval za pol leta članarino in to kot predsednik podružnice. Večkrat smo ga opozorili na take nedostatke. Ko pa smo slednjič uvideli, da vse nič ne pomaga, smo ga opozorili zadnjič, in sicer: Roka, tako ne gre več; ali plačaj zaostale prispevke ter pripoznaš svojo napako in se poboljšaj, ker na eni strani govoriš o poštenju in bratstvu, na drugi strani pa kot predsednik sam ne izvrševati svojih dolžnosti — to ne gre! A čujte! Gospod predsednik se je razjezil ter nam dejal, da je »on« organizacija, mi pa, da smo njegovi člani. No, in tako smo morali navsezadnje pokazati, da ni on organizacija, temveč mi, in izključili smo ga iz naše srede. — Takoj nato smo začeli v organizaciji stvarno ter neustrašeno nastopati napram krivicam, ki se godijo v naši tovarni in organizacija je naraščala, kar je Jerišovega Roka zelo bolelo, ker je samega sebe predstavljal za organizacijo in si je mislil, da če ne bo on predsednik, bo vzel vrag organizacijo in je začel z raznimi govoricami delavce odvračati od organizacije. Ker pa to ni nič zaleglo, je porabil najnesramnejše sredstvo, ter začel šikanirati našega tajnika, soodr. Wuka, ki dela pri njegovem stroju. Enkrat se je celo tako daleč spozabil, da ga je podil od stroja kakor psa: »Marš od moje mašine, jaz Te ne morem videti!« nakar mu je Wuk odgovoril, da je žalostno, da oče peterih otrok podi delavca od dela, ko še ne ve, kaj bo z njegovimi otroci. Vendar je to ostalo niemu gluho, vzel si je Wuka na piko, in ker ve, da ni priljubljen pri gospodih v predilnici, ker se bori za zboljšanje delavskega položaja, si Roka misli: sedaj mu pa še jaz na prste stopim, pa bo po njem. — Dragi Rok, Wuk se takih metod prav nič ne boji. Čudno se nam pa zdi, da ravno tisti človek, ki ga je spravil v organizacijo ter predlagal za tajnika in ga prepričeval, da brez organizacije ne bo zmage, ga danes bliati in ne more videti pri svojem stroju ter se je celo pridušil, da mora od njegovega stroja. Zakaj? Zato, ker sodrug Wuk pridno ter pošteno dela svojih osem ur, medtem ko je Roka včasih letal po cele ure sem in tja, pisal ter bral pri stroju; danes tega ne more, ne zato, ker se morda boji soodr. Wuka, pač pa organizacije, ker pri nas je parola: Delaj pridno in pošteno osem ur ter zahtevaj zato pošteno plačilo! Roka, s tvojimi intrigami ne boš prišel nikamor. Pregovor pravi: Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade! — Delavci, delavke! Ne poslušajte takih intrigantov in pridno pristopajte v Splošno Delavsko Zvezo Jugoslavije, ker le skupno bomo izboljšali naš položaj ter odstranili težkoče v lastnih vrstah.

Ljubljana. (I. delavska pekarna.) V tej pekarni, kateri se pravi, da je »delavska«, vladajo že nekaj časa sem dokaj čudne razmere. Poslovodja te pekarnice je Magušar in je za časa svojega poslovanja izrinil iz pekarnice okoli 13 starejših pekarskih pomočnikov, med njimi take, ki imajo precej več pojma o pekarni in pečenju dobrega peciva, kakor pa on. Naša organizacija, Zveza živilskih delavcev Jugoslavije, se je s tem vprašanjem bavila na svojih sejah in sklenila Magušarja radi nekorektnosti postopanja, s katerim je mnogo škodoval organizaciji, kakor tudi »delavskemu« podjetju, iz organizacije izključiti. Izključitev je bila objavljena v eni zadnjih številkih »Delavca«, o čemur se je obvestilo tudi načelstvo I. delavske pekarnice, kateremu se je tudi s posebnim dopisom in v osebnih intervencijah obrazložilo stališče naše organizacije napram Magušarju in izrazilo željo, da ga razreši mesta poslovodje pekarnice, ker organizacija kaj takega, kar je počel Magušar z našimi člani v delavski pekarni,

ne more dopuščati. Magušar je na to, ko je bil izključen iz organizacije, intrigiral in obrekoval naše funkcionarje in snoval svojo pekarsko organizacijo, seveda brez uspeha. Tudi o tem smo obvestili načelstvo pekarnice in ponovno zahtevali, da se Magušarja razreši mesta poslovodje, a načelstvo »delavske« pekarnice nam je na to odgovorilo, da organizacija nima prav, pač pa Magušar. Zato vprašamo vso delavsko javnost v Ljubljani, predvsem pa one sodruge, ki so člani te »delavske« pekarnice, ako je prav, da je Magušar, kot poslovodja te pekarnice, izrinil iz pekarnice v teku dveh let 13 naših članov, da je pustil deložirati sodruge iz stanovanja, ki je v hiši pekarnice z družino in to z ženo, ki je bila 8 dni po porodu in to pozimi. Ali je prav, da daje »delavska« pekarna potuho onemu, ki razdira s trudom zgrajeno organizacijo. Mi pravimo, da to ni prav, in zahtevamo, da se napravi v tej »delavski« pekarni red s tem, da se postavi za poslovodjo človeka, ki se bo zavedal, da je v delavski pekarni in da bo poslovodja radi svoje zmožnosti, ne pa radi tega, ker zna šikanirati svoje kolege-peke. — Delavska pekarna je že dve leti sem zaključila z izgubo, namesto z dobičkom. One pekarnice pa, v katerih delajo sedaj oni sodrug, ki so bili od Magušarja vrženi iz »delavske« pekarnice, so si pa svoja podjetja povečale in iz navadnih pekarn napravile parne pekarnice, to se pravi, da niso pasivne, temveč visoko aktivne. Želimo, da bi delavska pekarna ostala res delavska in se razvijala na možnosti vseh v tej pekarni zaposlenih naših sodrugov, ne pa, da bo zbog Magušarjeve nezmožnosti hodila rakovo pot in poleg nje še naša organizacija. Zavedamo se, da bodo ljubljanski sodrug-peki ohranili svojo strokovno organizacijo in da bodo znali Magušarju prekriti račune. Čudno se nam pa zdi, da daje »delavsko« podjetje potuho onemu, ki razdira delavsko organizacijo. Radi tega zahtevamo, in to zadnjič, da napravi načelstvo delavske pekarnice temu konec. Odslej ne bomo več vodili borbe z Magušarjem, temveč s podjetjem, odnosno načelstvom, ki daje potuho razdiračemu strokovnega pokreta.

Draginjska tabela.

Petčlanska rodbina porabi na mesec:

Živilo	Množina	Cena za enoto		Skupen iznos	
		1.1913	okt. 1925	1.1913	nov. 1925
	kg	K	Din	K	Din
Moka za pecivo	8	0.36	5.50	2.88	44.—
Moka za kuho	6	0.34	5.—	3.04	30.—
Krušna moka	35	0.33	4.50	11.55	157.50
Korzna moka	6	0.25	3.50	1.50	21.—
Krompir	51	0.06	1.25	3.06	63.75
Fizol	6.3	0.36	3.50	2.27	22.05
Kaša	1.2	0.32	6.—	0.38	7.30
Riž	2.1	0.44	10.—	0.92	21.—
Olje	1	1.50	20.—	1.50	20.—
Mast	3.9	2.—	30.—	9.80	117.—
Mleko	45 l	0.20	3.—	9.—	135.—
Meso	6.1	1.80	18.—	10.98	109.80
Sladkor	5.8	0.88	15.50	5.—	89.90
Kis	2.5 l	0.24	2.50	0.60	6.25
Sol	2	0.24	4.50	0.48	9.—
Kava	0.4	2.72	72.—	1.09	28.80
Kavina primes	2	0.96	20.—	1.92	40.—
				Skupaj	64.97 862.25

Draginja. Ena predvojna krona je sedanjih Din 14.64

Objave.

Naznanilo.

Podpisana podružnica naznanja tužno vest, da je dne 1. novembra t. l. preminul njen zvesti član soodr. Ivan Eržen. Ohranili mu bodemo časten spomin.

Ljubljana, 1. nov. 1925.

Savez Monopolskih Radnika Jugoslavije, podr. Ljubljana.

Odvetnika

dr. Milan Korun

in

dr. Celestin Jelenec

sta preselila svojo pisarno

v Aleksandrovo cesto 9

pritičje.

Radi izborne kvalitete Vam priporočamo nabaviti si za jesen in zimo

Karo-čevlje

Lastne delavnice --- Solidne cene.

Maribor, Koroška cesta 19

Je najbolje je najceneje.

Štampilje

iz kavčuka in kovine, etikete, vsakovrstne graverske izdelke priporočamo industrijskim podjetnikom in obrtnikom

Anton Černe Ljubljana

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 MARIBOR, TRŽAŠKA C. 36—38 Telefon 324

MODERNO IN HIGIENSKO UREJENA PEKARNA

Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.

Zahvala. Pristrčno se zahvaljujem članom podpornega fonda v tovarni za dušik za znesek 200 Din, kakor tudi nabiralcem in darovalcem za znesek 285 Din, s katerim so podprli mojo družino za časa mojega kulukovanja v Macedoniji, da ni trpela pomanjkanja. Ruše, dne 30. oktobra 1925. — Ivan Sternad.

Izjava. Podpisana preključujem vse, kar sem govorila v tobačni tovarni v Ljubljani o g. F. C. in gđ. P. J. in se zahvaljujem, da nista proti meni kazensko postopala. — Angela Kopar, tobačna delavka v Ljubljani.

Zahvala. Podpisani se tem potom najpristrčneje zahvaljujem podružnici Saveza monopolcev v Ljubljani za nabrani znesek 257 Din, kateri mi je bil podarjen v podporo za časa moje bolezni. Ljubljana, 5. nov. 1925. — Ivan Založnik, delavec tobačne tovarne.

Razno.

Revija »Radnički Pokret«.

Skupina aktivnih sodelavcev v sarajevskem delavskem gibanju namerava izdati pričetkom leta 1926 socialistično mesečno revijo »Radnički Pokret«, ako bodo pogoji ugodni in bo revija med delavstvom pridobila dovolj odziva. — Potreba take revije je velika. Idejo sarajevskih sodrugov je treba pozdraviti. Delavstvo, zlasti pa zaupnike vabimo na naročilo. Naročnike za novo revijo zbira na prošnjo sarajevskih sodrugov tajništvo Strokovne komisije za Slovenijo, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II.

Popravek. V članku, priobčenemu v zadnji številki pod naslovom »Produkcija premoğa« sta dve tiskovni napaki, ki smisel članka kvarita.

V tretjem odstavku se mora pravilno glasiti »Vrednost«, namesto Izdatki.

V predzadnjem odstavku pa, ki se začneja »Ako primerjamo itd. se mora pravilno glasiti 35 in 42 % skupaj 77 %, namesto zasluži rudar 35 do 42 %.

Preselitev. Opozarjamo na oglas v današnji številki »Delavca«, da sta odvetnika dr. Milan Korun in dr. Celestin Jelenec preselila svojo odvetniško pisarno na Aleksandrovo cesto št. 9 v Ljubljani.

»Slabo gospodarstvo«. Gospodinja izhaja z velikim, z malim pa vzdržuje hišo — pravi stari pregovor. Mnogo je odvisno od tega, kako gospodinja zna izbirati kuhinjske potrebščine in jedila. Tako na primer marsikatera gospodinja ne ve, da čaj ni le priporočljiva dnevna pijača, temveč tudi zelo poceni. Skodelica čaja znamke »Čajna ročka« stane komaj 50 par. Gospodinja, ki redno vporablja čaj te znamke, ne bodo nikdar tožile, da poznajo razsipanje denarja.

Za takojšnje zboljšanje okusa juh, omak in prikuhe itd. naj se uporablja samo MAGGI-jeva zabela.

ANT. KRISPER

LJUBLJANA.

Stritarjeva ul. 3. --- Mestni trg 26.

Ugodnost!

Perilo:

Trdi ovratniki Din 10.—
Moške srajce z ovratniki » 42.—
Moške srajce z ovratniki, boljše kvalit. » 54.—
Moške srajce, piket » 70.—
Moške srajce z dvema ovratnikoma » 78.—

Pletenine:

Damske nogavice črne Din 12.—
Damske nogavice flor » 16.—
Damske nogavice angl. moda » 26.—
Moške nogavice » 8.—
Moške nogavice barvaste » 12.—
Moške nogavice finejša kvaliteta » 18.—
Damske rokavice » 22.—
Damske rokavice tople » 24.—
Moške rokavice tople » 24.—
Moške rokavice pletene » 35.—

Čevlji:

Otroški čevlji velikost 20—25 Din 30.—
Otroški čevlji velikost 26—28 » 40.—
Otroški čevlji velikost 26—28 štrpapak » 55.—
Otroški čevlji iz telečje črne kože » 85.—
Fantovski čevlji iz telečje črne kože » 120.—
Moški čevlji iz telečje črne kože » 150.—
Moški čevlji iz la boxa » 175.—
Moški štrpapak čevlji iz rujavke kravje kože, kovani, garantirano trpežni » 140.—
Moški štrpapak čevlji iz črne kravje kože, kovani, garantirano trpežni » 175.—

Usnjati izdelki:

Damske torbice Din 70.—
Damske torbice boljše » 78.—
Damske torbice večja oblika » 120.—

Potrebščine za šivilje in krojače in vsi ostali predmeti po najnižjih cenah.